

**Protokół uzgodnień
podjętych podczas trzeciego spotkania
Krajowego Porozumienia Chłodziarstwa, Klimatyzacji, Wentylacji i Pomp Ciepła
w dniu 9 grudnia 2008 r.**

1. Uczestnicy i cel spotkania

1.1. W spotkaniu wzięli udział upoważnieni przedstawiciele następujących organizacji branżowych będących sygnatariuszami „Porozumienia” z 18 marca 2008 r., tj.:

- Centralny Ośrodek Chłodziarstwa w Krakowie,
- Fundacja Ochrony Warstwy Ozonowej PROZON,
- Instytut Biotechnologii Przemysłu Rolno-Spożywczego z siedzibą w Warszawie Oddział Chłodziarstwa i Jakości Żywności w Łodzi (d. Centralne Laboratorium Chłodziarstwa w Łodzi),
- Krajowe Forum Chłodziarstwa, w tym przedstawiciele Zespołu ds. Legislacji KFCh oraz przedstawiciele regionalnych Centrów Szkoleń i Certyfikacji KFCh;
- SIMP – Sekcja Chłodziarstwa i Klimatyzacji w Warszawie.

Ponadto, zainteresowanie omawianymi zagadnieniami wyraziły także pozostałe dwie organizacje, będące sygnatariuszami „Porozumienia”: Sieć Serwis Polska oraz Stowarzyszenie Ashrae-Polonia. Ich przedstawiciele nie mogli wziąć udziału w spotkaniu, lecz uczestniczyli w redakcji i akceptacji ostatecznej treści niniejszego protokołu. Na spotkanie zaproszono również Stowarzyszenie Polska Wentylacja oraz Unię Polskiego Przemysłu Chłodziarczego. Przedstawiciele tych organizacji wyrażają zainteresowanie działaniem Porozumienia, lecz nie mogli uczestniczyć w zebraniu.

1.2. Celem spotkania było wypracowanie wspólnego stanowiska tworzących „Porozumienie” organizacji wobec projektu ustawy o substancjach zubożających warstwę ozonową oraz projektu ustawy o niektórych fluorowanych gazach cieplarnianych, w odniesieniu do zastosowań czynników HCFC i HFC w chłodziarstwie i klimatyzacji.

1.3. Postanowiono, że uzgodnienia przyjęte podczas spotkania zostaną przedstawione stosownym ministerstwom, z wnioskiem o uwzględnienie opinii branży chłodziarstwa i klimatyzacji w przygotowywanym prawie. W dalszej części niniejszego Protokołu zawarto wnioski przyjęte podczas spotkania.

2. Uwagi ogólne

2.1. **Uwzględnienie opinii branży.** W projektach ustaw uwzględniono część oczekiwań „Porozumienia” przekazanych Ministerstwom w kwietniu br. Z ubolewaniem stwierdzamy jednak, że wiele fundamentalnych postulatów branży nie znalazło odzwierciedlenia w przedstawionych nam projektach.

2.2. **Potrzeba klarownego prawa.** Podkreślamy konieczność stworzenia klarownej legislacji, nieograniczającej swobody działalności gospodarczej przedsiębiorstw, co jest warunkiem stabilnego rozwoju polskiej branży chłodziarstwa i klimatyzacji, a tym samym całej gospodarki naszego kraju. Jedynie proste, przejrzyste i jednoznaczne prawo regulujące wykorzystywanie substancji HCFC i HFC może być skutecznie wdrożone i przestrzegane przez podmioty mające je stosować oraz skutecznie egzekwowane przez organy kontrolne – bez konieczności ponoszenia nadmiernych, nieuzasadnionych obciążeń finansowych przez przedsiębiorstwa i budżet.

Przedstawione nam w obecnej postaci projekty nie spełniają powyższych wymogów.

2.3. **Inflacja ilościowa.** Stwierdzamy ogromny rozrost ilościowy przepisów. Obowiązujące obecnie podstawowe akty w zakresie stosowania SZWO i F-gazów to ustawa ozonowa (8,5 strony tekstu i 54 artykuły) oraz Rozporządzenie 842/2006 (7,5 strony i 15 artykułów). Natomiast projekty omawianych ustaw liczą łącznie ponad cztery razy więcej stron tekstu i niemal trzykrotnie więcej artykułów (202!). Dojdą do tego obszerne załączniki i liczne rozporządzenia wykonawcze.

2.4. **Trudności w zrozumieniu.** Większość firm z sektora chłodziarstwa i klimatyzacji ma w swojej działalności do czynienia zarówno z czynnikami HCFC, jak i HFC. Zrozumienie projektowanych przepisów nie jest możliwe bez równoległej lektury kilku obszernych i skomplikowanych aktów prawnych. Jest to niezmiernie trudne dla osoby dobrze obeznanej z omawianą materią prawną, nierealne dla większości przedsiębiorców mających do czynienia z syntetycznymi czynnikami chłodziarczymi i zupełnie niemożliwe dla operatorów, na których spoczywa obowiązek przestrzegania licznych nowych wymogów.

Trzy czwarte postanowień omawianej legislacji dotyczy chłodnictwa, klimatyzacji i pomp ciepła. Przemieszczenie ich z paragrafami dotyczącymi ochrony przeciwpożarowej i rozdzielnic wysokiego napięcia stanowi dodatkowe, poważne utrudnienie w zrozumieniu i czyni obszerne fragmenty ustaw nieczytelными. Rozwiązaniem tego problemu mogłoby być wydzielenie „chłodnictwa, klimatyzacji i pomp ciepła” do odrębnego aktu prawnego, albo przynajmniej wyodrębnienie spraw dotyczących poszczególnych sektorów w oddzielnych rozdziałach. W przedstawionej postaci polskie prawo regulujące wykorzystanie syntetycznych czynników chłodniczych pozostanie martwe, gdyż jego adresaci nie będą w stanie zrozumieć i wypełnić jego postanowień, a upoważnione organy nie podoleją skutecznej kontroli, z czym mają trudności już obecnie.

2.5. Nieczytelność i brak precyzji sformułowań. Przedstawione projekty zawierają wiele zawitych, niejednoznacznych sformułowań i bardzo liczne odnośniki do innych aktów prawnych. Dodatkową komplikację stanowi brak konsekwencji w stosowanej nomenklaturze. Ewidentnym tego przykładem są poniższe dwa artykuły ustawy o F-gazach, oba – jeżeli dobrze rozumiemy (!) – mające zastosowanie do chłodnictwa i klimatyzacji:

- Art. 12.1: „Personel wykonujący czynności (...) w odniesieniu do stacjonarnych urządzeń i systemów ochrony przeciwpożarowej lub gaśnic (...)”.
- Art. 23: „Przedsiębiorstwa prowadzące działalność (...) w odniesieniu do stacjonarnych urządzeń chłodniczych, klimatyzacyjnych i pomp ciepła oraz systemów ochrony przeciwpożarowej lub gaśnic (...)”.

Ponadto ustawa zawiera szereg nieprecyzyjnych sformułowań, np. „wprowadzanie na terytorium RP”. Nawiązując do definicji „wprowadzania do obrotu” z Rozporządzenia KE 1493/2007 należy jednoznacznie określić, czy wprowadzającym jest podmiot spoza Polski sprzedający lub nieodpłatnie zbywający towar, czy kupujący z innego kraju Wspólnoty Europejskiej podmiot polski.

Umieszczenie wyjaśnień lub interpretacji w uzasadnieniu do ustawy jest niewystarczające, gdyż nie będzie ono źródłem prawa.

2.6. Kary. Każda z ustaw zawiera co najmniej 40 artykułów określających kary. W dodatku przewiduje się kary o nieograniczonej wysokości, co jest niedopuszczalne. Należy koniecznie określić górną granicę kar. Podkreślamy, że w praktyce emisja czynników chłodniczych występuje głównie u operatorów, nie zaś u firm instalacyjno-serwisowych, czy u dystrybutorów.

2.7. Ujednolicenie przepisów dot. SZWO i F-gazów. Różne cele. Postulowane przez branżę, konieczne ujednolicenie przepisów dotyczących czynników z grup HCFC i HFC, zostało zrealizowane w niemożliwy do przyjęcia sposób, zrównujący wymogi odnoszące się do obu grup poprzez mechaniczne powielanie szczegółowych zapisów w obu projektowanych ustawach.

W konsekwencji zupełnie zatarta została podstawowa różnica pomiędzy celami legislacji ozonowej i F-gazowej, którą stanowi brak ograniczeń stosowania czynników z grupy HFC, gdyż celem jest zapobieganie ich emisji, a nie stopniowe ograniczanie i ostateczna eliminacja zużycia tak, jak ma to miejsce w przypadku HCFC.

W projekcie ustawy F-gazowej pojawiło się szereg nieuzasadnionych restrykcji, daleko wykraczających poza zobowiązania wprowadzone Rozporządzeniem 842/2006. Źródłem emisji są eksploatowane urządzenia i instalacje, dlatego legislator unijny obarczył ich operatorów licznymi obowiązkami i odpowiedzialnością za zapobieganie wyciekom HFC. Tymczasem z projektowanej ustawy można odnieść wrażenie, że odpowiedzialność i główny ciężar nowej legislacji spoczywa na firmach instalacyjnych i serwisowych.

Zamiast adresowanego do operatorów narzędzia kontroli i ograniczania emisji, powstało rozbudowane narzędzie kontroli całego łańcucha dystrybucji HFC i ich drogi do urządzenia lub instalacji.

Jednym z ewidentnych dowodów na mechaniczne powielanie zapisów obu ustaw, bez uwzględniania istotnych różnic w legislacji ozonowej i F-gazowej, jest art. 12 ust. 1 projektu ustawy ozonowej, według którego: „Operatorzy urządzeń chłodniczych, klimatyzacyjnych i pomp ciepła zawierających 3 kg lub więcej substancji kontrolowanych, są zobowiązani zapewnić, że instalowanie takich urządzeń (...) jest wykonywane pod nadzorem (...)”.

O tym, że instalowanie takich urządzeń jest od pięciu lat zabronione przypomina art. 36 ust. 2: „Zakazuje się instalowania i rozbudowy urządzeń chłodniczych, klimatyzacyjnych i pomp ciepła (...) z wykorzystaniem substancji kontrolowanych”.

Inny przykład, to umieszczenie w ustawie ozonowej Rozdziału 6, dotyczącego napraw „klimatyzacji samochodowej zawierającej substancje kontrolowane”, podczas gdy naprawy z wykorzystaniem czynników CFC są od lat zakazane prawem, a czynniki HCFC nigdy nie były i nie są stosowane w klimatyzacji samochodowej.

2.8. Delegacje dla Ministrów. Nie tylko certyfikacja. Uważamy, że zapisy ustaw dotyczące systemu certyfikacji personalnej i firmowej powinny zostać sformułowane w sposób możliwie ogólny, dając jednocześnie delegację Ministrowi Gospodarki do określenia szczegółowych rozwiązań w tej kwestii w stosownym rozporządzeniu. Pozwoli to spokojniej wypracować optymalny i efektywny system. Pośpiech w tej mierze może przynieść katastrofalne skutki już w niedalekiej przyszłości. Zasada udzielenia właściwym ministrom ustawowych delegacji do określania szczegółowych rozwiązań w drodze rozporządzeń wykonawczych powinna dotyczyć wszelkich kwestii, w których pod presją czasu nie sposób osiągnąć konsensus w obecnej chwili. Jeśli któreś z przyjętych rozwiązań okaże się błędne lub niepraktyczne, znacznie łatwiej będzie je skorygować poprzez wydanie rozporządzenia, niż przez nowelę samej ustawy.

Jedną z kluczowych kwestii, której szczegóły powinien określić Minister Gospodarki jest utworzenie Komitetu Ekspertów ds. Chłodnictwa, Klimatyzacji i Pomp Ciepła (por. pkt. 3.13 poniżej).

2.9. **Niezbędna konferencja uzgodnieniowa.** Z uwagi na bardzo napięty harmonogram, w niniejszym protokole jesteśmy w stanie zawrzeć jedynie najważniejsze propozycje modyfikacji projektów ustaw. Zwracamy się z wnioskiem do Ministerstwa Środowiska o zwołanie konferencji uzgodnieniowej, na której będziemy mogli przedstawić więcej szczegółowych propozycji. W naszej opinii spotkanie takie jest niezbędne jeszcze przed przekazaniem projektów ustaw do dalszych prac legislacyjnych w Sejmie.

3. Uwagi szczegółowe

3.1. **F-gazy, art. 10 [wymóg wykształcenia i doświadczenia przy projektowaniu i nadzorowaniu].** W unijnej legislacji F-gazowej nie ma wymagań związanych z nadzorem wykonywanych instalacji. Mimo to, popieramy koncepcję wprowadzenia dodatkowych uprawnień zawodowych w zakresie techniki chłodniczej, analogicznych do np. „uprawnień budowlanych”. Jest to jednak zbyt poważne zagadnienie, wymagające dokładnego przygotowania, aby mogło zostać „przemyczone” w opiniowanych przez nas ustawach.

Nie wiadomo kto i w jaki sposób miałby potwierdzać wymagane doświadczenie i stwierdzać zgodność kierunku. Ponadto do rzadkości należą w Polsce szkoły wyższe ze specjalizacją nazwaną „chłodnictwo i klimatyzacja”. Obawiamy się również, że szczególnie w początkowym okresie obowiązywania ustawy, osób spełniających ustawowe kryteria byłoby bardzo niewiele, zaś urządzeń zawierających 3 kg i więcej czynnika chłodniczego montuje się w Polsce dziesiątki tysięcy rocznie. Większość tych urządzeń ma mały obieg chłodniczy o najwyżej kilkukilogramowej zawartości czynnika i są instalowane przez osoby ze średnim wykształceniem. Wymaganie wyższego wykształcenia technicznego, w szczególności do procesu instalowania, jest zdecydowanie nieuzasadnione i spowoduje jedynie wzrost cen bez istotnej poprawy jakości.

Zwracamy uwagę na użyte w art. 10 spójniki: „*wyższym wykształceniem technicznym w kierunku zgodnym z zakresem wykonywanej czynności oraz co najmniej pięcioletnią udokumentowaną praktyką w projektowaniu i instalowaniu takich urządzeń i pomp ciepła*”). Takie sformułowanie sprawia, że osoba uprawniona do zatwierdzania projektów oraz nadzorowania instalacji musiałaby spełniać wiele warunków łącznie.

Dlatego wnioskujemy o zmianę art. 10 w sposób następujący:

- Art. 10.1. „Operatorzy urządzeń chłodniczych, klimatyzacyjnych i pomp ciepła zawierających fluorowane gazy cieplarniane są zobowiązani zapewnić, że instalowanie takich urządzeń jest wykonywane pod nadzorem osoby o kwalifikacjach określonych w ust. 2 i na podstawie projektu zatwierzonego przez osobę o takich kwalifikacjach.”
- Art. 10.2. „Minister właściwy do spraw gospodarki określi w drodze rozporządzenia kwalifikacje osób niezbędne do zatwierdzania projektów i nadzorowania instalowania urządzeń i systemów zawierających fluorowane gazy cieplarniane.”

Deklarujemy wszelką pomoc w przygotowaniu stosownych wymogów, z napisaniem projektu rozporządzenia włącznie, tak aby przyniosły one spodziewaną korzyść dla środowiska naturalnego, bez szkody dla interesów firm wykonawczych, operatorów i gospodarki naszego kraju.

3.2. **F-gazy, art. 6 [ewidencja i sprawozdawczość].** Rozporządzenie 842/2006 (Artykuł 6) nakłada określone obowiązki w tym zakresie wyłącznie w odniesieniu do przywozu na terytorium Wspólnoty Europejskiej i wywozu z terytorium Wspólnoty.

Nie znajdujemy uzasadnienia dla art. 6 ust. 1 projektu ustawy F-gazowej, który wprowadza nakaz ewidencjonowania F-gazów przez wszystkie krajowe podmioty importujące, eksportujące, przywożące z terytorium Wspólnoty Europejskiej, wywożące na terytorium WE oraz stosujące fluorowane gazy cieplarniane, czyniąc jednocześnie w ust. 3 wyjątek dla zagranicznych producentów urządzeń, produktów, systemów, itp.

Art. 6 ust. 3 projektu ustawy wyłącza bowiem z obowiązku ewidencjonowania przywożone do Polski (i wywożone z Polski) gazy fluorowane zawarte w produktach, urządzeniach i klimatyzacjach samochodowych. Nie zgadzamy się na takie wyłączenie, gdyż oznaczałoby ono nierówne traktowanie podmiotów gospodarczych i domagamy się stosownej zmiany zapisów tego ustępu. Zaznaczamy, że bardzo duże ilości F-gazów trafiają do Polski m.in. w klimatyzacji samochodowej oraz w klimatyzatorach.

Tak sformułowane zapisy z jednej strony nakładają na tysiące podmiotów gospodarczych biurokratyczne obowiązki nie przynoszące istotnych pożytków środowisku naturalnemu, a z drugiej strony pozostawiają poza krajową ewidencją prowadzoną przez „wyspecjalizowaną jednostkę” co najmniej 30% wprowadzanych do kraju F-gazów.

3.3. **F-gazy, art. 12 ust. 1 [certyfikaty na demontaż urządzeń, przyjmowanie dostaw i dystrybucję F-gazów].** Nie należy poszerzać wymagań kwalifikacyjnych ponad zakres określony w Rozporządzeniu PEiR 842/2006 i Rozporządzeniu KE 303/2008. Do przyjmowania dostaw upoważnia certyfikat kategorii I, II i III – bez ograniczeń ilościowych. Do odzysku czynnika i demontażu urządzeń bez ograniczeń wagowych upoważnia certyfikat kategorii I, natomiast certyfikaty kategorii II i III upoważniają do odzysku czynnika i demontażu urządzeń zawierających do 3(6) kg gazów fluorowanych.

Rozszerzenie wymogu certyfikacji o „przyjmujących dostawy” i „prowadzących dystrybucję” bez uściślenia tych pojęć doprowadzi do konieczności posiadania certyfikatów przez kierowców, magazynierów i osoby zajmujące się administracją sprzedaży czynników.

Słuszne jest ograniczenie kręgu osób mogących zakupić czynnik do posiadaczy certyfikatów kategorii I, II i III, ale nie widzimy powodu objęcia wymogiem posiadania takiego certyfikatu dystrybutorów i użytkowników końcowych, jeśli nie wykonują oni samodzielnie żadnych czynności instalacyjnych, czy serwisowych.

Wnoskujemy więc o wykreślenie pkt. 1 i 2 z art. 12 ust. 1 ustawy. Stosowne zmiany powinny być wprowadzone odpowiednio w kilku kolejnych ustępach i artykułach.

3.4. Art. 16 [podmioty uprawnione do realizacji szkoleń]. Niezrozumiałe jest zawężenie grupy podmiotów mogących prowadzić szkolenia, oceniać personel i certyfikować przedsiębiorstwa do wymienionych w art. 16 ust. 1 i 5. Do realizacji takich działań powinny być upoważnione wszelkie podmioty spełniające wymogi Rozporządzenia KE 303/2008 i szczegółowo określone w drodze odrębnego rozporządzenia Ministra Gospodarki.

3.5. Art. 18 pkt. 3 [rejestr certyfikatów dla personelu]. Należy zapewnić, aby prowadzone przez jednostki certyfikujące rejestry certyfikatów dla personelu umożliwiały weryfikację informacji, gwarantując jednocześnie ochronę danych osobowych i ochronę tajemnicy przedsiębiorstw.

3.6. Art. 29 ust. 2 [rejestr certyfikatów dla przedsiębiorstw]. Należy rozważyć prowadzenie listy certyfikatów dla przedsiębiorstw w formie centralnego ogólnodostępnego rejestru elektronicznego.

3.7. F-gazy, rozdział 3 [certyfikaty personalne dla IOŚ]. Sugerujemy rozważenie możliwości wprowadzenia obowiązku posiadania certyfikatu personalnego przez inspektorów IOŚ przeprowadzających kontrolę. Problem ten poruszany był przez samych inspektorów podczas szkolenia zorganizowanego przez GIOŚ na początku br. Inspektorzy posiadający stosowny certyfikat będą lepiej przygotowani do prowadzenia kontroli i z pewnością zwiększy to efektywność ich pracy.

3.8. F-gazy, rozdział 3 [termin ważności certyfikatów personalnych]. Wnioskowaliśmy o wprowadzenie 5-letniego terminu ważności certyfikatów personalnych, tymczasem w projekcie ustawy nie ma o tym wzmianki. Podtrzymujemy nasze stanowisko przekazane Ministerstwu w kwietniu br. i prosimy o dodanie stosownych zapisów w ustawie.

3.9. F-gazy, rozdział 4 [certyfikaty tymczasowe dla personelu]. Oczekujemy jednoznacznego zapisania w ustawie, że świadectwa kwalifikacji wydane na podstawie ustawy ozonej z 2004 r. będą uznane za tymczasowe certyfikaty dla personelu.

3.10. F-gazy, art. 27 [tymczasowe certyfikaty dla przedsiębiorstw]. Nie istnieje w Polsce żaden powszechnie uznawany system certyfikacji przedsiębiorstw branży chłodnictwa i klimatyzacji. Biorąc pod uwagę terminarz wdrożenia Rozporządzenia 842/2006, do dnia 4 lipca 2011 r. certyfikacja przedsiębiorstw powinna opierać się na deklaracjach składanych przez firmy zgłaszające się do rejestru. Oznacza to, że składając wniosek firma powinna załączyć stosowne deklaracje potwierdzające spełnienie określonych kryteriów. Jeśli dokumentacja będzie zgodna z wymaganiami, wpis do rejestru i wydanie certyfikatu powinno być automatyczne. Prawdziwość informacji zawartych w deklaracjach będzie stopniowo weryfikowana podczas audytów realizowanych przez Jednostki Certyfikujące. Firma, która nie posiada certyfikatu nie może prowadzić działalności. Istotną kwestią jest również kontrola tego, aby jedna osoba fizyczna „udzielała” swego certyfikatu personalnego tylko jednej firmie.

3.11. F-gazy, art. 26 ust. 2 [termin ważności certyfikatów firmowych]. Sygnatariusze Porozumienia (oprócz COCH, który wyrażał odmienną opinię) są zdania, że certyfikaty firmowe powinny być wydawane bezterminowo, z koniecznością przeprowadzania okresowego audytu. Ponieważ ta prośba nie znalazła odzwierciedlenia w ustawie, ponownie zwracamy się z wnioskiem o nielimitowanie terminu ważności certyfikatu firmowego. Zaznaczamy, że certyfikat firmowy może zostać anulowany w przypadku negatywnego wyniku audytu.

3.12. F-gazy, art. 29 i art. 18 [jednolite kryteria i wymagania, uprawnienia ministra]. Kryteria przyznawania certyfikatów personalnych i dla przedsiębiorstw muszą być jednolite we wszystkich jednostkach certyfikujących. Konieczne jest, aby procedury wydawania i zawieszania certyfikatów zostały określone rozporządzeniem Ministra Gospodarki, a nie przez same jednostki certyfikujące. W związku z tym, w ustawie powinny znaleźć się delegacje dla Ministra Gospodarki do szczegółowego uregulowania tych kwestii.

3.13. F-gazy, rozdział 3-5 [KOMITET EKSPERTÓW]. Sygnatariusze Porozumienia wyrażają zgodną opinię, że absolutnie konieczne jest powołanie Komitetu Ekspertów przy Ministrze Gospodarki. Będzie on pełnić funkcje opiniodawcze i doradcze w odniesieniu do wszelkich zagadnień związanych z syntetycznymi czynnikami chłodniczymi. W ustawie powinna zostać zapisana delegacja dla Ministra Gospodarki do utworzenia takiego Komitetu. Wnoskujemy więc, aby w ustawie dodać następującą treść:

„Art. ... Minister właściwy ds. gospodarki w drodze rozporządzenia:

- 1) ustanowi Komitet Ekspertów ds. Chłodnictwa, Klimatyzacji i Pomp Ciepła,
- 2) ustali zasady powoływania i odwoływania członków Komitetu,
- 3) ustanowi regulamin działania Komitetu,
- 4) określi szczegółowe kompetencje Komitetu.”.

3.14. F-gazy, art. 32 [opłaty za przywóz na terytorium RP]. Ujęte w art. 6 ust. 3 wyłączenie dotyczące F-gazów zawartych w produktach i urządzeniach, ma dodatkowe implikacje w połączeniu przepisami dotyczącymi opłat za przywóz F-gazów na terytorium RP. Z treści art. 32 ust.1 wynika, że opłaty za przywóz na terytorium RP dotyczą wyłącznie gazów w pojemnikach służących do transportowania, a nie dotyczą tych samych gazów zawartych w produktach, urządzeniach, itp.

Jeśli miałyby zostać wprowadzone jakiekolwiek opłaty za przywóz F-gazów na terytorium RP, muszą one objąć również czynniki zawarte we wszelkich produktach i urządzeniach. W przeciwnym razie polscy producenci urządzeń chłodniczych i klimatyzacyjnych, samochodów, pianek izolacyjnych, gaśnic i innych produktów zawierających F-gazy nie będą traktowani na równi z wytwórcami z innych krajów UE, których wyroby trafiają na rynek Polski. Opłata podwyższy koszty wytwarzania i pogorszy sytuację konkurencyjną polskich firm wobec ich zagranicznych konkurentów. W szczególnych przypadkach może to grozić przeniesieniem produkcji za granicę i utratę miejsc pracy w Polsce.

W obecnej sytuacji nie jest możliwa skuteczna egzekucja opłat za wprowadzanie F-gazów, nawet wobec podmiotów polskich, a tym bardziej zagranicznych. Można mieć zatem pewność, że znaczna liczba podmiotów zagranicznych będzie wprowadzała F-gazy na terytorium RP – zarówno w pojemnikach, jak w produktach i urządzeniach – nie wnosząc opłat za przywóz.

Należy pamiętać, że legislacja F-gazowa ma służyć ograniczeniu emisji gazów cieplarnianych, a nie ograniczaniu zużycia. Dlatego należy obciążać operatorów opłatami za emisję, lecz nie znajduje uzasadnienia karanie za używanie gazów fluorowanych.

W związku z powyższym wnioskujemy o zrezygnowanie z wprowadzenia opłaty za przywóz F-gazów na terytorium Polski. Koszty rozmaitych zadań wymienionych w art. 40 ustawy, które miałyby być finansowane z tych opłat, powinny być sfinansowane z opłat za emisję HCFC i HFC (opłat za korzystanie ze środowiska). Szacujemy, że począwszy od 2009 r. wpływ NFOŚiGW z tytułu emisji tych substancji, pod warunkiem skuteczniejszej egzekucji prawa, powinny wynieść co najmniej 10-15 mln złotych rocznie.

3.15. F-gazy, art. 33 ust. 2 [odzyskanie opłaty za przywóz F-gazów na terytorium RP]. Liczymy, że ustawodawca uzna powyższe argumenty i zrezygnuje z wprowadzenia opłat za przywóz HFC.

Tym niemniej, popieramy ideę „premię za odzysk”, która jest zgodna z celami legislacji – ograniczaniem emisji. Premia ta powinna być finansowana z opłat za wprowadzanie **HCFC** oraz opłat za emisję.

Dystrybucją tych premii powinny zajmować się upoważnione jednostki prowadzące na terytorium RP działalność w zakresie regeneracji lub niszczenia syntetycznych czynników chłodniczych. Szczegóły dotyczące funkcjonowania tego systemu powinny zostać określone w stosownym rozporządzeniu Ministra Gospodarki.

System zaproponowany w art. 33 ust. 2 budzi głębokie wątpliwości co do jego funkcjonowania w praktyce. Podmioty przywożące F-gazy na terytorium RP na ogół nie zajmują się bowiem odzyskiem gazów fluorowanych i nie będą zainteresowane uczestnictwem w tym systemie, a poniosą dodatkowe koszty związane z jego „obsługą”.

Premia za odzysk i przekazanie do zagospodarowania (regeneracji lub zniszczenia) powinna trafić przede wszystkim do firm serwisowych, gdyż to one pełnią kluczową rolę. Premia ta musi mieć odpowiednią wartość, dającą odpowiednią motywację dla firmy serwisowej. Kwota możliwa do uzyskania za odzyskany czynnik musi więc stanowić wielokrotność pobranej opłaty za wprowadzenie na terytorium RP. Jest to możliwe, gdyż – bazując na doświadczeniach takich krajów jak Norwegia i Holandia – ilość F-gazów wprowadzanych do obrotu będzie z pewnością wielokrotnie większa niż ilość odzyskanych czynników zdanych do regeneracji i utylizacji.

3.16. F-gazy, art. 33 ust. 4 [maksymalna wysokość opłaty za przywóz F-gazów na terytorium RP]. Jeśli pomimo powyższych argumentów ustawodawca uzna konieczność wprowadzenia takich opłat, to nie może ona przekraczać równowartości podatku VAT w krajach graniczących z Polską. Szacujemy tę kwotę na maksymalnie 2 zł/kg. Przy otwartych granicach w strefie Schengen, wyższa opłata stanowiłaby zachętę do nierejestrowanego przywozu gazów fluorowanych do Polski z krajów sąsiednich i powstanie „szarej strefy” obrotu HFC. W świetle dotychczasowych doświadczeń z egzekwowaniem przepisów ustawy ozonowej, nierealne jest skuteczne kontrolowanie nie ewidencjonowanych zakupów HFC poza Polską, szczególnie w odniesieniu do podmiotów zagranicznych.

3.17. F-gazy, art. 35 ust. 2 [sprawozdania firm zagranicznych]. Ustawa nakłada na firmy zagraniczne obowiązek przedstawiania Marszałkowi Województwa Mazowieckiego sprawozdań dotyczących gazów fluorowanych wprowadzonych przez nie na terytorium RP. Przepis ten pozostanie martwy, gdyż polskie urzędy i organy nadzoru nie będą mieć uprawnień do kontroli uchylających się od tego obowiązku firm mających siedzibę poza granicami Polski.

3.18. F-gazy, art. 40 ust. 1 [przeznaczenie wpływów z opłat]. Wnioskujemy, aby środki uzyskiwane z opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska (por. wniosek w pkt. 3.14 powyżej) i wprowadzanie HCFC mogły być przeznaczane na finansowanie systemu certyfikatów dla personelu i przedsiębiorstw oraz na działania związane z tworzeniem i obsługą Centralnych Rejestrów Certyfikatów.

3.19. F-gazy, rozdział 10, art. 46-90 [kary]. Nie podejmujemy się komentować każdego z 45 artykułów zawierających przepisy karne. Powtarzamy, że muszą być określone górne granice sankcji finansowych, a kary określone w projekcie ustawy są w większości zbyt surowe.

4. SZWO

Ponieważ ustawa o substancjach zubożających warstwę ozonową jest prawie kopią ustawy o fluorowanych gazach cieplarnianych, oczekujemy zmiany ustawy o F-gazach zgodnie z przedstawionymi powyżej oczekiwaniami branży, a następnie dokonania koniecznych zmian w ustawie ozonowej. Nie można przy tym zapominać o przygotowywanej przez Komisję Europejską nowelizacji Rozporządzenia 2037/2000 o SZWO.

5. Podsumowanie

Ponownie apelujemy, aby prawo, które stworzymy, było łatwe do zrozumienia, wdrożenia i nadzorowania. Jeśli przyjęta legislacja będzie skomplikowana i niejednoznaczna, z dużym prawdopodobieństwem pozostanie „martwa”, nie przynosząc koniecznych efektów ekologicznych.

W niniejszym protokole zawarliśmy jedynie najważniejsze zastrzeżenia, uwagi i propozycje zmian projektowanych ustaw. Zwracamy się z prośbą do Ministerstwa Środowiska o zwołanie konferencji uzgodnieniowej, na której będziemy mogli szerzej odnieść się do poruszonych problemów. W naszej opinii spotkanie takie jest niezbędne jeszcze przed przekazaniem projektów ustaw do dalszych prac legislacyjnych w Sejmie. Optymalnym terminem spotkania będzie początek stycznia 2009 r.

Krajowe Porozumienie Chłodnictwa, Klimatyzacji, Wentylacji i Pomp Ciepła